

In den vorm van advies voor wat nog opgebouwd moet worden. Zoo alleen zou de Kerk deze roeping, gesteld dat dit de roeping der Kerk was, behoorlijk kunnen volbrengen.

We spreken dit alles zoo kras uit, omdat zoo alleen helder kan worden gezien, waartoe dit beginsel consequent leiden moet. Nieuw nu is dit beginsel niet, en wie de historie der Kerk kent, weet ook zeer goed, door wie dit beginsel steeds verkondigd is geworden. Het beginsel kan zelfs nog verder worden doorgetrokken, want er is natuurlijk geen enkele reden, waarom de Kerk deze roeping alleen tegenover de Overheid zou te vervullen hebben. Er zijn behalve de Overheid nog tal van andere organisaties en kringen, die evenzeer regelingen en bepalingen maken, waarbij Christelijke beginselen betrokken zijn. Ook voor al die organisaties van wetenschap, kunst, handel, bedrijf, landbouw zou de Kerk deze zelfde roeping te vervullen hebben. Als pilaar en vastigheid der waarheid zou de Kerk in het midden van heel ons menscheeljk leven moeten staan, om uit Gods Woord alle beginselen voor elk gebied des levens af te leiden en daarbij aan alle machten en autoriteiten te verkondigen, wat de eisch is van Gods Woord.

Onze Kerken hebben zich daarom wel ernstig rekenschap te geven van de vraag, of ze metterdaad dien weg op willen. Het baat niet om te zeggen, dat men de roeping der Kerk waarlijk niet zoo breed opvat, maar alleen over de doodstraf zich uitspreken wil, want als de Kerken eenmaal een voet op dezen weg zetten, zal de logica van het beginsel haar wel voortdrijven tot het einde toe. En dat dit ook metterdaad de bedoeling is, bleek wel uit hetgeen een der warmste verdedigers van dit voorstel deze dagen schreef, dat dit voorstel in zake de doodstraf daarom van zoo hoog belang was, omdat daaruit blijken kon, of de Kerk haar sociale roeping begreep. Het voorstel in zake de doodstraf is dus volstrekt niet zoo onschuldig als het er uitziet. Het moet dienst doen om onze Kerken op een geheel nieuwen weg te leiden. Wordt het door de Generale Synode aangenomen, dan zal daarmee principieel zijn uitgesproken, dat de Kerk ook op zuiver politiek terrein heeft op te treden, om daar de eischen van Gods Woord te handhaven. Mogen we daarom de vraag stellen, of dit naar Gereformeerde opvatting metterdaad de roeping der Kerk is?

Leestafel.

J. POSTHUS, OUD-HOLLAND EN DE REVOLUTIE. Nieuwe Studien en Schetsen. Met Portretten en Illustraties. Kampen — J. H. Kok — 1910.

Een lijvig boek van niet minder dan 436 bladzijden, dat met zijn kloekke letter op zwart papier, met zijn gulden stempels op blauwen band, een indruk van voornaamheid maakt. Een indruk, die, laat het mij maar terstond zeggen, ook na kennisgeving van den inhoud, zeer versterkt dan verwacht wordt.

POSTHUS levert ook hier serieuze werk.

Van deze zijn nieuwe studien en schetsen waarachter heel wat studie zit, waten sommige mij reeds bekend uit periodieken, waaraan hij voor haar een onderdak had gevonden; anderen leerde ik hier in het eigen huis voor het eerst kennen.

Over het geheel was, hetzij dan de hernieuwde, hetzij de eerste kennismaking mij bijzonder aangenaam.

Zoo aangenaam zelfs, dat ik daarom een formeel betuur dat ik tegen dit boek op mijn hart heb, geneigd ben te oversien.

Toch meen ik het te moeten uitspreken.

De titel is OUD-HOLLAND EN DE REVOLUTIE en het boek zelf bestaat uit twee delen, van welke het eerste uit XII en het tweede uit III hoofdstukken bestaat. Uit een oogpunt van symmetrie reeds, niet onbedenklijk. Maar nog bedenkelijk, doordat dit tweede deel met het eerste zoo ongeveer niets te maken heeft en, waar het handelt over geheel andere onderwerpen dan het eerste, niet dat eerste dan ook niet onder één titel mocht gebracht. Doordat de heer POSTHUS dit toch heeft gedaan, verbijstert hij zijn lezers. In een boek toch over: OUD-HOLLAND EN DE REVOLUTIE doen die laatste drie hoofdstukken zoo raadselachtig vreemd en komt bij de lezers de vraag op: „Wat doet dat er nu bij?”

De geachte schrijver heeft dit zelf blijkbaar gevoeld. In zijn VOORBEELD zelf zegt hij: „Dat het tweede gedeelte der studien en schetsen, hier verzameld, niet tot een afzonderlijk boekdeel is uitgegroeid, ligt niet aan den schrijver.”

Aan wien het dan wel ligt?

Dat zegt hij niet.

Ik vermoed, dat er een quaestie tusschen schrijver en uitgever achter zit en, is dit mijn vermoeden juist, dan heb ik reden om mij te verwonderen over de meegaandheid van den heer POSTHUS.

Maar ik heb toch ook weer reden om mij te verheugen, dat het zoo geloopt is, want in dat als tweede deel van OUD-HOLLAND EN DE REVOLUTIE, zoo wonderlijk doende laatste gedeelte van het boek hebben wij in de drie hoofdstukken:

KLASSENSTRIJD.
(De „mindere man” in onze geschiedenis).
DE BELIEDIGE VISCHERIJEN.
(De dochters van Roemer Vischer).
EEN VERGEZE HOOFDSTUK.
(De Oranjo-prinzen in onze letterkunde). — een drietal zeer lezenswaardige artikelen als op den koop toe.

Het eerste gedeelte, het eigenlijke werk, bestaat, zooals ik reeds zeide, uit een XII hoofdstukken.

Het wordt gekenschetst door den auteur zelf met deze woorden: „In de opstellen die het eerste en verreweg grootste gedeelte van dit boekwerk innemen, heb ik getracht de ontmoeting te schetsen tusschen het OUD-HOLLAND, in zijn verwording, en de FRANSCHE REVOLUTIE, zooals ons die hier bereikte.”

De titels der XII opstellen waarin POSTHUS dit dan heeft getracht en die ik hier afschrijf om mijn lezers een denkbeeld van het boek bij te brengen, zijn deze:

I. VOÛR DEN STORM.
(De Republiek in de 18e eeuw).
II. NAVONKELING.
(Wolf en Deken).
III. KENTERING (I).
(De beweging van 1780).
IV. KENTERING (II).
(Rijvis Feitb.).
V. VAN ONZE NATIONALE EBBE (I).
(Het befaamd getijd van 1795).

VI. VAN ONZE NATIONALE EBBE (II).
(Nóg stilstaande waternen).
VII. UNUS ILLE VIR (I).
(Getolereerd?).
VIII. UNUS ILLE VIR (II).
(Ouderling).
IX. UNUS ILLE VIR (III).
(Ouderling niet. Een ramp).
X. UNUS ILLE VIR (IV).
(Bilderlijk als Calvinistisch Nederlander).
XI. LEIDEN ONTZEET.
(3 October 1823).
XII. VAN EEN HEILRIJK LOF.
(Antony Christiana Winand Sparing van den Wuldenborch).

Na gezette lezing wil het mij voorkomen dat wat de schrijver getracht heeft: de ontmoeting te schetsen tusschen het OUD-HOLLAND, in zijn verwording en de FRANSCHE REVOLUTIE, hem ook is gelukt.

Hier en daar kwam onder het lezen dezer opstellen een enkele denking bij mij op. Zoo bij het eerste, waar ons „het oude, maar met den tijd oud en verouderd geworden,” waar ons „de Republiek in haar late veldagen” zal worden getekend en POSTHUS dan, door een eigenaardige associatie van denkbeelden, op de ook door mij hooggewaardeerde werken komt van L. E. en wel op: OUDER DE REPUBLIEK en SILHOUETTEN. De lezer, die met deze werken niet bekend is, zal, naar ik meen, door dit opstel van POSTHUS dat bekendheid met die twee werken van L. E. onderstelt, geen bejnd beeld krijgen van de Republiek in haar late veldagen.

Evensoo dunkt mij, dat een niet-Amsterdamsche lezer, en zelfs niet ieder Amsterdamsche lezer, zal begrijpen wat de auteur bedoelt wanneer hij vertelt, dat Betje Wolf altijd sprak in „Pypenmaatschen verkiezingsstil”.

Ook komt mij deze uitspraak tegen de „nieuwen,” ook tegen de nieuwere onder ons, op p. 56 niet geheel billijk voor: „Maar wat heeft dit realisme, echt, gezond, rein, gemeent met het vice, rooie, vuile, dat ons nu, naar de mode onze tijde — tot zelfs in zich noemde Christelijke boeken — onbeschamde wordt voorged.” Een gedegenereerde Rotterdamse achterbuurt b. v. vindt ge bij *Betje Wolf niet*, en nooit brutaal-schandelijk gepphotografeert.”

Het laatste zal wel uitkomen.

Maar aan de werkelijk groote verdiensten van dit boek doet dat alles niet te kort.

OUD-HOLLAND EN DE REVOLUTIE is een product van echt anti-revolutionnaire literatuur, bepaaldelijk belietrie.

De schrijver is bezield voor de Nederlandsche gedachte en weet er ook voor te bejzen.

Vooruit komt dit uit in de opstellen „Unus ille vir,” over BILDERDIJK, „den man, die alleen pal staat en de Revolutie, ook al slaat ze zich hier spoedig den conservativen mantel om de lenden, herkent.” Voor den schrijver is hij, evenals voor ons, „de laatste zoon van het oude volk” vertegenwoordiger, met „de zeven duizend die de knie voor Bjal niet hadden gebogen”, dergenen die mettertijd de eersten zullen zijn van een NIEUW geslacht, vragend naar Holland's oude paden, om daarop voort te varen.

Men lese en late lezen onder ons dit principele en daarbij fraai gestileerde boek.

Dereenigingsleven.

„VACANTIE BUITEN.”

Als in het voorjaar, reeds lang vóór de zomer-vacancies beginnen, het weer mooi is, worden haast in alle kringen voor de komende maanden plannen gemaakt. Ieder voor zich rekent uit, waarheen hij zal gaan, hoe lang hij uit zal kunnen blijven, hoever zijn reizen zich zullen kunnen uitstreken, wat hij allemaal zal kunnen gaan sien en wat dies meer zij.

Maar er zijn ook heel wat menschen, wien geen vakantie wacht, of wien geen geld ter beschikking staat om de vacantiedagen elders door te brengen. Ten aanzien van dertulken voelt men onwillekeurig een zeker medelijden oprijzen, vooral als men bedenkt, dat er onder de in dit opzicht misdedende zoveel kinderen zijn, die zoo gaarne ook eens iets nieuws zouden sien gelijk hun kameraden; zooveel kinderen ook uit de meer of minder groote steden, die daar niet zooveel frische lucht kunnen inademen als voor hun wankle gezondheid noodig zou zijn, en die het zoo dringend noodig zouden hebben, eens naar het platteland te kunnen gaan, om daar in het gezonde buitenleven op krachten te komen.

Gelukkig, dat er zich vereenigingen gevormd hebben, die zich het lot dezer laatste hebben aangetrokken. Zulke vereenigingen kunnen, *mits zij bij hun arbeid met goede overheid te werk gaan*, veel goeds en nuttigs verrichten tot behoud van een goede hoovesheid volkskracht.

Verblijvend is het intusschen, dat men van Christelijke zijde dezer sociale arbeid niet heeft overgelaten aan het niet-Christelijk deel der natie, maar ook zelf de handen uit de mouw heeft gestoken, teneinde kinderen uit Christelijke gezinnen eenige weken in een jaar onder Christelijke leiding van het buitenleven te doen genieten.

Van Christelijke zijde heeft men namelijk gesicht de vereeniging „Vacantie buiten”, die zich dezer arbeid ten doel stelt. Velen schatten haar overbodig, met het oog op de reeds bestaande vacatielolonies, maar men zag over het hoofd, dat de genoemde vereeniging iets anders bedoelt dan de vacatielolonies willen.

Daar zijn — zoo heet het in het verslag over 1909 — zoovele kinderen, die niet ziek zijn, die geen geregeld geneeskundige verpleging behoeven, maar wier blekke gelatskeur toch zegt, dat zij iets missen. En dat iets is frische lucht, de heerlijke, jongen-versterkende en wangen-buinnende buitenlucht. En nu is het doel van „Vacantie Buiten”, gelegenheid te zoeken, waar zulke blekke, zwalwange stadskinderen eenige weken kunnen genieten van hetgeen zij zoozeer behoeven. Om nu het kind niet te rukken uit het Christelijke gezinsleven, waaraan het gewend is, tracht „Vacantie Buiten” christelijke gezinnen te vinden in de gezonde streken van ons land, waar deze kinderen gastvrij ontvangen worden.

Dacht menigeen, dat dit niet gaan zou, het feit, dat in 1909 reeds 90 gezinnen zich bereid verklaarden, een kind op te nemen, zegt, dat de arbeid der vereeniging zelfs groote levensvatbaarheid heeft, gelijk anderszids de omstandigheid, dat in 1909 37 jongens en 74 meisjes uitgezonden konden worden, getuigt, hoeczeer de christenouders in de stad vertronnen stellen in de vereeniging.

Na is het uit den aard der zaak gemakkelijker, de Christogenen op het platteland, die daartoe gelegenheid hebben, aan te sporen, hun huis voor een of meer stadskinderen open te stellen, maar menigen, die op zichzelf daartegen geen bezwaar zou hebben, aarzelt het te doen, omdat hij niet weet, wat voor kinderen hem dan in huis zullen worden gestuurd. Het is dan ook niet overbodig, het een en ander

te vermelden, dat kan medewerken om ook de ontvangende ouders vertronnen te doen stellen in de vereeniging.

Allereerst zit dan mededeeld, dat de vereeniging geen kind uitzendt, dat niet vooraf geneeskundig is onderzocht en waarvan het niet medisch vaststaat, dat zijn verblijf in het gezin buiten uit gezondheidskundig oogpunt geen schade kan stichten. Maar daarbij laat de vereeniging het niet blijven, want zij wijst de kinderen met bealtheid af, als de inlichtingen omtrent hun gedrag niet in alle opzichten aan de gestelde eischen voldeden. Gehoorzaamheid en goed gedrag — zoo lezen we in het boven geciteerde verslag — waren onze eischen in de eerste plaats. Zij, die zoo gastvrij hunne huizen openstelden, mochten niet kunnen klagen over ongehoorzaamheid en ongematigdheid hunner jeugdige gasten, en van 103 van de 106 uitgezonden veldende het rapport, dat bij ons lokwam, dat het gedrag was geweest „voldoende”, „goed”, „zeer goed” of „uitmuntend”. Slechts van 1 jongen en 3 meisjes kwam een minder goed rapport in. Was dit laatste zooveel voor de ontvangende families als voor het bestuur minder aangenaam, toch geeft dit kleine getal (nog geen 3 pct. van het aantal uitgezonden) geen reden om niet met volle vermoedigheid ook voor den aanstaanden zomer de gastvrijheid der Christenen in de gezonde streken van ons land in te roepen.

Tegenover deze drie teleurstellingen staan zoovele heerlijke ervaringen; zoovele bemoedigende voorbeelden van liefde en genegenheid tusschen de gezinnen en hunne jeugdige gasten. Van meer dan één familie vernamen wij, dat het haar speet, dat de 3 of 4 weken reeds om waren, en meer dan één kind kwam thuis met een aardige herinnering of 'n foto, waarop het stond in den familiekring als lid van het gezin. Zie, dit bemoedigt en dit geeft het bestuur nieuwen lust, om op den weg voort te gaan en den arbeid voor 1910 weder op te nemen.

Op grond van een en ander behoef men zich dus op het platteland niet bevreesd te maken, dat men lastige kinderen of sieke kinderen in huis krijgt, zoodat met gerustheid gevraagd kan worden, dat zij, die gelegenheid hebben een of meer kinderen optememen, zich niet bet oog op de naderende zomervacantie met opgave van hun adres als adressans wendden tot den ren Secretaris, den heer G. Mays, te Hugo de Grootstraat 8, Amsterdam.

Gezraagd wordt opname voor 3 of 4 weken, maar wil men, met goedvinden van de ouders en het bestuur, de kinderen langer houden, dan is dit natuurlijk des te beter. Feit is, dat in 1909 ruim 20 pct. der kinderen langer dan 4 weken buiten mocht blijven, en bijna 50 pct. langer dan 3 weken. Wat ook wel als bewijs mag dienen, dat de opennemende gezinnen van de kinderen geen hinder of overlast hebben ondervonden.

Officieele Berichten.

Aan de Kerkeraden in Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte)

De particuliere Synode heeft besloten, dat deputaten naar art. 11 en 13, het financiële stuk, u toegezonden, per circulaire zullen toelichten, om het in de Synode van 1911 te behandelen. Gij wordt dus verzocht het u reeds toegezonden financiële stuk te hwaren.

M. H. K. MOL, *scr.-gen.*
Zwaartwaal, 21 Juni 1910.

De Kerkeraad van de Geref. Kerk te Eindhoven — Stratum, overwegende dat in den laatste tijd vele huisgezinnen als ook allestaande personen van elders naar hier overkomen, waaronder ook worden gevonden van Geref. bejiedenis, verzoekt de opzieners van alle Geref. Kerken in Nederland hem te willen zenden de namen en, zoo mogelijk, het adres van de personen of gezinnen, die naar hier vertrokken of alsnog vertrekken.

Door de groote uitbreiding van de gloeilampen-fabriek der firma Philips & Co., en daarmede ook van het personeel van die fabriek, zou het niet te verwonderen zijn, als hier personen zijn of komen die, in den beginne in verkeerderschaps gerizende, daarin blijven voortleven en zich, doordat zij hier onbekend zijn, zich aan het oog der Geref. Kerk trachten te onttrekken. Het is daarom van groot belang, dat de Kerkeraad voornoemd zoo spoedig mogelijk bericht ontvangt, zoowel van ouders of voogden als van den Kerkeraad hunner woonplaats, opdat bedoelde personen zoo spoedig mogelijk kunnen bezocht worden.

Aan belanghebbenden wordt tevens mededeeld, dat voor eene betrekking op die fabriek in de eerste plaats in aanmerking komen personen van den Protestantischen godsdienst, en dat vooral meisjes tusschen de 14 en 23 jaar hier te allen tijde werk kunnen vinden.

Iedien op de eene of andere plaats groote gezinnen mochten zijn, die in de plaats hunner inwoning slechts met moeite in hun onderhoud kunnen voorzien, en waar vooral meisjes van bovengenoemde leeftijd zijn, kunnen zij, indien zij lust hebben naar hier over te komen, zich om nadere inlichtingen wendden tot den Kerkeraad bovengenoemd, die ze hun dan gaarne zal verstrekken, zoover hem mogelijk is.

Namens den Kerkeraad:
A. WILDEBOER, *scriba.*
Eindhoven, 22 Juni 1910.

Korte notulen van de vergadering der classis Klundert te Breda op 24 Mei 1910.

Geopend wordt de vergadering door Ds. A. L. Ruyss als praeses met het zingen van Ps. 133: 1, het lezen van I Cor. 13 en gebied.

De presentielijst wordt getekend en kosten verrekend.

Intusschen zijn door den praeses aangewezen tot het nasten der credentiebrieven de B's Schriek en v. d. Sluijs, die rapporteren, dat alle Kerken (1 uitgezonden) wettig vertegenwoordigd zijn. Eene Kerk door een secundus. Een Kerk, wier credentiebrieven afwezig was, wordt bij uitzondering toegelaten om zitting te nemen.

I Moderamen bestaat voorts uit Ds. A. J. Mulder, scriba en Ds. L. G. Goris, assessor.

De notulen worden gelezen, goedgekeurd en getekend.

De classis-correspondent deelt mede, dat o.a. is ingekomen een verzoek der classis 's Bosch om hulp.

Het rapport van een vorige visitatie in éene Kerk over 1909 wordt door Ds. Mulder gelezen.

Ds. Zwiers leest het rapport der passegehouden kerkvisitatie, dat na eedige bespreking wordt goedgekeurd met dank aan de visitatores en den rapporteur.

Namens Ds. Punt wordt rapport uitgebracht over hulpbehoevende Kerken. Hoewel op 't oogenblik nog een overschot in kas is, wenschte de vergadering toch de hulp der Prov. kas voor hulpbehoevende Kerken aan te vragen voor M.

Inteekenbiljet.

De ondergeteeckende, abonnet op *De Heraut*, wenschte te ontvangen: een ex. van de Uitgave in boekformaat der artikelenreeks *Pro Rego* door Dr. A. KUYPER, in drie deelen voor den prijs van f 7.50 (bij vooruitbetaling te voldoen) voor zichzelf en bovendien _____ ex. van dit premiewerk voor zijne medelezers, namelijk voor:

(naam) _____ te _____

(naam) _____ te _____

Samen _____ exemplaren, waarvoor de gelden, bedragende per kwartaal / 1.25 door ondergeteekende per postwissel zullen worden toegezonden.

per ex. _____ de Administratie van *De Heraut* wordt verzocht per kwitantie te innen.

Bij het compleet komen van het premiewerk verzoekt ondergeteekende toezending van _____ stel losse banden.

(Naam) _____

(Woonplaats) _____

(Datum) _____

Ds. Mulder doet namens de Dep. voor den Evangelisatiearbeid verblijdende mededeelingen. Grond is te Venlo aangekocht. Voorgesteld zal worden, spoedig tot kerkbouw over te gaan. Tilburg is van een Dienaar des Woords voorzien. Eindhoven — Stratum nog niet. De overige posten zijn niet sonder vooruitgang.

Benoeemingen: Voor approbatie en losmaking worden aangewezen de Kerken Klundert en Eijnaart. Na bespreking van het voorstel der Kerk van M., „om niet tweemaal achtereen dezelfde personen af te vaardigen naar de Part. Synode”, dat niet aanvaard werd, worden naar de Part. Synode afgevaardigd de D. d. W.: Mulder, Zwiers en Goris, prim; Ruys en Munnik, secund; en de ouderlingen: J. Maris A., Eijnaart, P. K. van Boon, Breda, H. N. Basoeki, Moerdijk, prim; A. Hendriks, Zevenbergen, A. C. v. Drimmelen, Klundert, E. Maris N., Willemstad, secund. Aanbevolen aan de Part. Synode voor Dep. voor den Evangelisatiearbeid Ds. Mulder, Ds. Goris en Oud, J. L. Schalekamp.

De vacaturbeurten worden geregeld. Aan de classis 's Bosch wordt hulp verleend, n.l. 12 Juni De Ruys voor Heusden en 7 Aug. Ds. Munnik voor Helmond.

Bij de rondvraag naar art. 41 wordt advies gegeven aan enkele Kerken in tuchtgevallen.

Aan Moerdijk wordt de gewone drie-maandelijke steun, almede de buitengewone voor een jaar toegekend.

De rekening van den quaestor wordt nagezien en goedgekeurd op voorstel der commissie ad hoc.

Naar aanleiding van eene vraag over consulents taak wordt uitgesproken, dat de Kerkeraad in overleg trede met den consulent in zake uitbrengen van beroep.

Door vertrek van den praeses leidt de assessor de vergadering.

De e.k. vergadering wordt saamgeroepen door Zevenbergen te Breda op 24 Aug. 1910 om half tien.

De korte notulen worden gelezen en goedgekeurd.

De scriba dankt. De waarnemende praeses sluit de vergadering.

Op last der vergadering:
L. G. GORIS, *h. t. assessor.*

verwachten. Een nationaal-liberaal antwoordde hierop, dat het niet de bedoeling van het voorstel was, dat van wege de kerk het Godsdienst-onderwijs zou gegeven worden; daaruit zouden gevolgen voortvloeien die de nationaal-liberalen niet wenschten.

Tegenover de klacht dat de onderwijzers gedwongen werden tegen hunne overtuiging Godsdienst-onderwijs te geven, verklaarde de minister, dat niemand gedwongen werd onderwijzer bij de volkschool te worden. Hier is den ouders der jongelieden die in den dienst der school treden, bekend, dat hunne zonen ook in de toekomst Godsdienst-onderwijs moeten geven. Het is daarom dezas, als men den Staat verwijt, dat hij gewetensdwang uitoefent.

Wij verbljden er ons in, dat een minister op deze manier het drijven der liberalisten weet te weerstaan, al zagen wij liever dat zij, die in bladen voor het behoud van Goddinst-onderwijs ijveren, de Simultaan-school prijsgaven, om Christelijke scholen te stichten.

WICKEL.

Vooy Kinderen.

AAN VRAGERS.

Weer een tweetal vragen doet H. te R.

De eerste luidt:
Men hoort wel eens zeggen: Klaar is Kees; waarom wordt hier juist Kees genoemd?
Hierop is te antwoorden dat Kees hier in 't algemeen een mensch kan aanduiden, gelijk bijv. dikwijls ook de naam Jan doet. „Kees” zou dan zijn gebruikt om denzelfden klak te hebben, waarmede „klaar” begint, net als in: Lief en leed, bont en blauw, enz.

Wel zoo aanspreekelijk echter komt mij voor, dat Kees hier niet is dan een andere uitspraak van kaas, gelijk ze in Noord-Holland gehoord wordt. In Holland werd en wordt nog altijd zeer veel kaas vervaardigd, en zoo kon dan ook de uitdrukking: klaar is de kaas, heel licht gebruikt worden voor: de zaak is klaar.

De tweede vraag luidt:
Waarom noemt men een groot glas soms een Roemer?
Waarlijklijk is dit afgeleid van het woord: roemen of zich beroemen, zwellen, pochen, gelijk lieden die bij den wijn zitten en veel drinken, vaak plegen te doen.

Op een vraag van P. F. over onze heidensche voorouders, diene dit tot antwoord:
De dagen der werk hebben hun namen van afgoden ontvangen, die *Germaansche* volken godsdienstig eerden. Daar niet alleen de *Bataveren*, maar ook waarschijnlijk de *Frisen* van hen afkomstig zijn, veronderstelt men bij denzelfde zeden, gewoonten, godsdienst, enz.

Zij noemden de dagen der week aldus:
sunnendag, Zondag, gewijd aan de dienst der zon; maandag, Maandag, aan dien der maan; tyvredag, Dinsdag, aan dien van den afgod Tuisko; wodensdag, Woensdag, aan dien van den afgod Merkurus, onder den naam van Wodan, thundersdag, Donderdag, aan dien van den afgod Thor of Thurne; fringedag, Vrijdag, aan dien van den afgodin Friga; zaterdag, Zaterdag, aan dien van de afgod Saturnus.

Ook bewezen zij godsdienstige eer aan het vuur. Later, misschien ten gevolge van de komst der *Romainen*, zijn zij tot beiddienmat vervallen, zooals uit de overblijfselen van afgoden blijkt. Op verschillende plaatsen heeft men beelden van Jupiter, Neptunus, Priapus, Diana, Isis, Nihalensis, enz. gevonden.

Welke Bijbels, zoo vraagt S. te B., had men hier voordat de Statenbijbel in het licht was gegeven?
Laurens Koster heeft, zooals men weet, in 1523 de *boekdrukkunst te Haarlem* uitgevonden. De *Spiegel onzer behoudenis*, een werk van een onbekend schrijver, is het eerst door hem gedrukt.

In 1477 verscheen in Nederland de eerste druk van het *Oude Testament te Delft*. De drukkers geven aan het slot van het werk hun oogmerk in de volgende bewoordingen te kennen: „Ter eeren Gods, tot nut ende stichtinghe der Kersten Geloovige menschen, geprint tot *Delft in Holland*, bij mij Jacob Jacobsz, ende *Maurits Emans van Middellburg 1477*.”

In 1523 verscheen het *Nieuwe Testament te Amsterdam*. Vervolgens ging men met het drukken van Bijbels ijverig voort, als in 1534, 1541, 1542, 1544, 1545.

Toen de eerste drukkers alhier door vervolging het leven verloren, verkreeg men Bijbels uit Eindhoven in *Oost-Friesland*, welke stad de moeder van vele kerken is geweest. Ten behoeve der *Nederlanders* werden aldaar in 1556, 1560 en 1563 Bijbels gedrukt. Later volgde de zogenoemde „Liesveldsche Bijbel” te Antwerpen, die herhaaldelijk werd uitgegeven. De drukker boette de uitgaaf met zijn leven, omdat hij in de kantteekeningen had durven zeggen, dat „op dien steen getimmerd (d. i. gegrond) te zijn in zijn hoop te stellen op Christus alleen”. Dat kon het pseudom niet dalden.

Welker betaalde men voor een Bijbel te Parijs, op perkament geschreven, de som van vier of vijfhonderd kronen.

Ook weten we, dat nog veel later een boer eens een vracht hooi gaf voor één bladwijde uit

Aan de Administratie van
DE HERAUT,
Warmoesstraat 96,
Amsterdam.

In gelooten enveloppen
als brief te verzenden.

den brief van Jacobus. Wel was ook in die dagen
het Woord des Heeren schaarsch.

Maar ook, hoe weinig waarden velen den
zeggen, dat het nu gansch anders is!

Hoe moeten wij begrijpen Richt. 8 v 24—27?
Deden de Israëlieten dan het kleed aan, dat
gemaakt was of wordt dit anders bedoeld? W.

Men leest in deze 4 verzen:
Voorts zeide Gideon tot hen: Eene begeerte
zal ik van u begeren; geef mij maar een tegelijk
een voorhoofdsiersel van zijnen rof; want zij
hadden gouden voorhoofdsierselen gehad dewijl
zij Ismaëlieten waren.

En zij zeilen: Wij zullen ze gaarne geven.
En zij spreidden een kleed uit, en wierpen
daarop een tegelijk een voorhoofdsiersel van
zijnen rof.

En het gewicht der gouden voorhoofdsierselen,
die hij begerd had, was duizend en zeven
honderd (Sikkelen) gouds, zonder de maankens,
en ketenen, en purperen kleeders, die de
koningen der Midianieten aangehad hadden, en
zonder de balbanden, die aan de halzen hunner
kemelen gewest waren.

En Gideon maakte daarvan eenen Ephod, en
stelde dien in zijne stad, te Ophra; en gansch
Israel hoerde de aldard dien na; en het werd
Gideon en zijnen huize tot eenen valstrik.

Hieruit blijkt dat Gideon op zijn verzoek van
het volk een deel ontving van den buit, die
geroofd was van de Midianieten. De ontvangen
kostbaarheden dienden voor de vervaardiging
van een Ephod, d. i. een lijfrok met borstlap,
zoals de hogepriester dien had. Deze herinnering
aan de overwinning stelde hij in zijn stad,
te Ophra.

Dit nu kan beduiden, dat die rok daar hing
op een stang of iets dergelijks als segeteeken,
en dat het volk zich bezondigde door (wellicht
eerst na Gideons dood) aan dien rok algodische
eere te bewijzen. Sommigen onderstellen echter,
dat Gideon met dien ephod bekleed, priesterlijken
dienst verrichtte of den lijfrok door een ander
tot dat doel liet gebruiken. Dit kan hiermee in
verband staan, dat blijkbaar het Hoogepriester-
schap te Silo in verval was, en straks blijkt te
zijn overgegaan in een ander geslacht. Ook kan
de hoogmoed en eerezucht van den stam Ephraim,
in wiens gebied Silo lag, met het heiligdom, tot
de daad van Gideons aanleiding hebben gegeven.

Hoe het ook zij, hij handelde verkeerd en
werd hierbij door verkeerde eerezucht gedreven,
al had hij ook het koningschap afgeslagen. Deze
fout van den grooten geloofsheld bracht niet
alleen onheil over Israël, maar werd ook
Gideon en zijn huize, gelijk wij zagen, tot een
valstrik.

HOOGENBIJK.

Gezondheids

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Geldermalsen, S. Kamper, te Haast
recht. — Hulien, J. P. Visscher, te Kockengen. —
Langerak bez. de Lek, G. de Jager, te Brunnisse.
— Poortugaal, O. N. Oosterhoff, te Westerboek
(Dr.). — Kooten (Fr.), W. F. Geerds, te Schouwer-
zijl. — Rubroet, C. J. Wielema, cand. aan de V.
U. te Kampen. — Rotterdam (van-Da. Sillevia
Smitt) Dr. A. Kuyper Jr., te Vlissingen. — De Bilt,
F. Drost, te Vlaardingingen.

BEDANKT: Middelharnis, A. Andree, te Schoon-
hoven.

Zwijndrecht. Da. D. Hoek, beroepen naar Enk-
huizen, preekt hier op Zondag 31 Juli afscheid en
doet D. V. op Zondag 7 Augustus intrede te
Enkhuizen, na bevestiging te zijn door Da. F.
Zantinge, van Hoorn.

Groningen. Op het graf van Da. Westerhuis zal
een grafmonument geplaatst worden door catechi-
stanten van den overleden predikant.

Westeremden. Da. A. v. d. Vegt, beroepen naar
Sellingen, preekt Zondag 17 Juli afscheid en doet
Zondag 31 Juli intrede te Sellingen, na bevestiging
te zijn door Da. G. J. v. d. Vegt, te Haren.

De R. Huls. Na een langdurige ziekte is Dins-
dag te Nieuw-Amsterdam in den overdorndom van
ruim 69 jaar overleden, Da. R. Huls. De over-
ledene stond te Haulerwijk, viers en sedert 1832
te Nieuw-Amsterdam. Wegens meer dan 35-jarige
ambtsbediening zou hij met 1 Juli emeritaat ge-
rekenen hebben.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Midlum, J. Rookmaker, cand. te
Breezand. — Heemstede, S. F. H. J. Berkelbach
v. d. Spreukel, te Wijk-aan-Zee-en-Duin. — Re-
tranchement, H. G. Brink, te Ruinerwold. — Mak-
kinga (toez.), J. G. v. Loenen, te Oldeholtwolde. —
Oudemirdum, R. Jaarsma, te Maasland. — De Lier,
C. v. d. Ende, te 't Woud. — Brakel, P. v. Toorn,
te Sprang. — Oosterhesselen, C. Kunst, te Heeren-
veen. — Rotterdam (van-Da. Roose), H. C. Briët
Win, te Utrecht. — Oost- en West-Gratdijk, D.
v. d. Most, van Spijk, cand. te Haarlem. — Oud-
Beijerland, J. H. Gunning, te Rijssen. — Spannum,
G. Bolkestein, te Harich.

AANGENOMEN: Ooltgensplaat, A. Luteijn, te Aalst.
— Haarlem (als hulppred.), M. L. Foecken, cand.
te Ede. — Almen en Harfen, C. A. v. d. Akker,
te Baambrugge. — Diemen, Dr. A. Eekhof, cand.
te Asten (N.Br.). — Midlum, J. Rookmaker, cand.
te Breezand. — Oosterhesselen, C. Kunst, te Heeren-
veen. — Moerkapelle, K. v. Aa, cand. te Hilversum.

BEDANKT: Leerdam, P. v. Toorn, te Sprang. —
Middelburg, N. A. Becht, te Loodinzen. — Longe-
houw en Schettens, G. Bolkestein, te Harich (Fr.).
— Noordwijk (toez.), J. Werkman, te Harkeste-
de-Seehermer. — Blokkengraaf en Hofwegen, K. v.
Aa, cand. te Hilversum.

**Geabonneerden op DE HERAUT wordt
beleefd verzocht, de abonnementsgelden over
het kwartaal, eindigende 30 Juni, ten
bedrage van f 1.20, per postwissel over te
maken, welken men gelieve te adresseeren aan
De Administratie van „De Heraut”,
Amsterdam.**

**De abonnementsprijs van De Heraut is
f 1.20 per kwartaal.**

**Na ontvangst van den postwissel wordt
den afzender daarvan bericht gezonden.**

DE ADMINISTRATIE,
Amsterdam, Juni 1910.

Advertentiën.

Heden ontsiep in de hope des eeuwigen
levens, mijne innig geliefde Echtgenote
en der kinderen zorgdragende Moeder
LEVINA NOTEBOOM—VAN SPLUNDER,
in den ouderdom van 43 jaren.
W. J. NOTEBOOM.

Utrecht, 17 Juni 1910.
Oudkerkhof 9.

Voor de gelukwensen hem de vorige week
toegezonden, betuigt de ondergetekende hier-
mede zijn oprechten dank.

KUYPER.
's Gravenhage, 20 Juni 1910.

Hartelijk dank aan de kiezers die mij bij de
Stemming voor de Provinciale Staten hun ver-
trouwen schonken en voor de daarna ontvangen
bewijzen van belangstelling.

GERLACH VAN ST. JOOSLAND.
Koudekerke, 20 Juni 1910.

Voor de zeer vele bewijzen van deelname in
onszen rouw over het overlijden van mijn geliefden
Echtgenoot Da. J. VAN HAERINGEN, betuig
ik uit aller naam mijn oprechten dank.

Wed. M. v. HAERINGEN—
v. LINSCHOTEN.
Katendrecht, 22 Juni 1910.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

INDIE.

Ondergetekende zoekt vriendelijk doch
dringend, wanneer iemand van Gereformeerden
huize naar Indië vertrekt, opgave te mogen
ontvangen, al is het per briefkaart, van
naam en stoomschip.

D. J. B. WIJERS,
Kwintang (Weltevreden).

Chr. School te Twijzel.

Zoals bekend is, moet het Bestuur der Chr.
School te Twijzel het 3e lokaal bouwen, daar
het aantal leerlingen van 50 tot 100 gestegen
is en D. V. nog verder stijgen zal. Ongeveer
2000 is daartoe noodig. Behalve de boekjes
hebben we ± f 90 ontvangen. Van waar dat
overige geld te krijgen? Onze hypotheek kunnen
we niet verzwaren. Kunnen we niet bouwen,
dan zijn we genoodzaakt kinderen naar de
Openbare School te zenden. Christenen, mag dat?
Kunnen we dat later voor den grooten Kinder-
vriend verantwoord? Daarom zend ons Uwe
milde gaven; steun onze collecten! Onze strijd
is hier zwaar en moeilijk, de vrijzinnigen trachten
met alle middelen het bouwen te verhoedren,
moeten zij tricomfeeren?

Op sommige plaatsen zullen enkele onzer
vrienden U een of meer bonnetjes presenteren.
Neem dat! Gaarne hadden we dat onze bon-
netjeshouders einde Juli al de bonnetjes kwijt
waren en het geld zonden, één die vrienden
zou ons meer dan zijn bonnetje waard was.
Moge dat voorbeeld navolging vinden!

Namens 't Bestuur:
J. MOOK, Voorzitter.
S. JAGERSMA, Secretaris.

Twijzel, Juni 1910.

Ondergetekenden bevelen de schoolzaak te
Twijzel aan in de hartelijke belan, stelling en off-
vaardigheid van alle voorstanders van het Chr.
onderwijs. Het Bestuur moet bouwen en de
draagkracht der Christenen te Twijzel zelf is
zeer klein.

Da. S. BOSMA te Buitenpost. Voorz.
v. d. Distr. Raad van C. N. S. O.
Da. H. MEIJER te Kollum, Secretaris.

Mede dringend aanbevolen door
R. HUIZENGA, Insp. van C.N.S.O. te Groningen.
J. D. de VRIES, Arr. Schooloep. te Bergum.
Da. J. L. de MOL MONCOURT, Ned. Herv.
Predikant te Droegham.

Da. G. J. WEIJENBERG, Geref. Pred. te Twijzel.
J. STRATING, Hoofd der Chr. School te Twijzel.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Legaten:
door den heer H. Wolsak Gen. van wijlen
Mej. P. K. Kuyper—Breevoort te Alkmaar / 1724.

Aan Contributiën:
door Da. A. Hoeneveld te Charlois / 0 50;
door den heer J. van Gelderen te Zwolle / 17 50;
door den heer M. van den Berg te Zevenhoven
/ 17 25; door Da. U. Faber te Ee 22 storting
/ 35; door den heer J. Wielenga te Gauw / 7 1;
door Dr. C. C. Schot te Hardenberg afr. / 17 50;
per post ontvangen / 5 75; door den heer H.
Dam te Heeg / 84 50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Geref. Kerk te Schoonlijke / 15 75;
te Gouda / 19 47; te Lekkerkerk / 14 32; te
Ouderkerk / 9 32; te Haastrecht / 5; te Moor-
drecht / 2 12 1/2; te Zevenhuisen / 2 76; te
Reeuwijk en Sluipwijk / 2 50; te Krimpden / 3 95;
te Oudewater / 14 78 1/2; te Schoonhoven B en
Willige Langerak / 4 21 1/2; te Schoonhoven A
/ 10 22; te Waddingsveen / 8 71; te Nieuwerkerk
/ 4 27; te Bergambacht / 4 01 1/2; te Gaastmeer
/ 3 48; te Heeg / 13 22; te Heidschap / 1 86;
te Hemelum / 1 50; te Hindeloopen / 3 24; te
Koudum / 10; te Oudega / 5 65; te Oudemirdum
/ 4 67 1/2; te Warns / 5 94 1/2; te Stavoren / 1 82 1/2;
te Workum / 15; te Woudestad / 5; te Lemmerveld
/ 1 30; te Hardenberg / 15 03; te Steenwijk A
/ 5 23 1/2.

Voor de Medische faculteit:
(Contributiën): door Da. J. Brouwer uit
Oudewatering / 2; uit Rijnsaterwoude / 4 50,
samen / 11; door den heer R. de Vries te
Winsum / 8 50; door den heer W. A. Laurens Jr. te
Giesendam / 9; door den heer D. van Leeuwen
te Aarlanderveen / 5 2; door den heer G. J. van
Goor te Kampen / 14 50; door Dr. C. C. Schot
te Hardenberg / 15.

TH. RUYSS Gz.
Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162.

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden v.d. 1845

BRAND - - VERZEKERING
INBRAAK
(DEN HAAG (groot Zetbeen), Directie HENNY.
KAPITAAL f 4.000.000 00
RESERVEFONDS f 1.374.000 00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wijnstraat, hoek Wijnbrugsteeg.

Belasten sich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nomen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE PANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

**VEREENIGING VOOR HOGER ONDERWIJS OP
GEREFORMEERDEN GRONDSLAG.**

PROGRAM

VOOR DE
Dertigste Jaarlijksche Samenkomst,
te houden te Rotterdam,
6 en 7 Juli 1910.

I.
Op Woensdag, 6 Juli, des avonds te 7 1/2 uur, zal een *Ure des Gebeds* worden gehouden
in de Nieuwe Westerkerk (Ammanstraat), waarin als voorganger zal optreden Dr. B. WIELINGA,
van Arnhem.

II.
Op Donderdag daaraanvolgende zal de *Algemeen Vergadering* gehouden worden van des
morgens 10 tot des middags 12 uur, in het gebouw „Harmonie”, ingang Haagsche Veer.

III.
Op Donderdag, des namiddags te 2 uur, zal een *openbare vergadering* worden gehouden
in het gebouw „Harmonie”.

Het debat zal worden ingeleid door den hoogleraar Dr. R. H. WOLTJER. Onderwerp:
Het Woord Gods en het woord der menschen.
Voor entree betaalt men f 0.25; doch Leden en Contribuanten hebben gratis toegang.
Op Donderdag, des namiddags te vijf uur, gemeenschappelijke maaltijd tegen betaling van
f 2.— (In de Diergaard, ingang Kruisstraat tegenover de Diergaard.)

Aan H.H. leden of begunstigers, die aan den maaltijd wenschen deel te nemen, wordt be-
leefd en dringend verzocht hiervan vóór 3 Juli kennis te geven aan den heer C. Kerkhof, Noord-
singel 202.

Aanvragen om logies bij vrienden worden vóór 30 Juni, en met opgave van maatschappelijke
positie, ingewacht bij den heer C. Kerkhof, Noordsingel 202.

Ook zal de Regelingcommissie aanwijzing doen van gelegenheid tot logeeren voor den
prijs van f 2.50, f 2.25, f 1.75 of f 1.50, en zorg dragen, dat na den bidstond leden en begun-
stigers elkanter kunnen ontmoeten en gezellig samen zijn in het Gebouw van de Maatschappij
tot Nut van het Algemeen, Opperd.

Tot deze samenkomst worden alle leden en begunstigers vriendelijk uitgenoodigd,
zij, die tot de *Vereeniging* als leden of begunstigers wenschen toe te treden, kunnen hiervan
aangifte doen aan het lokaal, vóór den aanvang der vergadering.

De Regelingcommissie:
Dr. B. J. F. BAVINCK, Voorzitter. A. J. DE BRAAL.
C. KERKHOF, Secretaris. J. J. HAGENBEEK.
H. DANE, Penningmeester. L. BARENDRECHT.
W. MINDERAA. G. J. VAN LINSCHOTEN.
R. D. KETELAAR. C. B. EPKER.
Mr. P. B. BOUMAN. I. VOORTMAN.
H. J. VAN ALPHEN. N. J. VAN DER VALK.

Nieuwe uitgave van J. H. KOK te Kampen:
Dr. A. KUYPER'S

Goedkope Volksuitgaven.
In een serie van 6 deelen

f 0.60 ingenaaid en f 0.90 gebonden.

Herhaalde malen en van verschillende zijden is er jaren lang aangebragen op een ZEER
GOEDKOOPE UITGAVE van enkelen van Dr. Kuyper's bundels meditatien, vóórdat ze ook
voor het groote publiek, dat geen geld heeft te missen om duurdere boeken te koopen, zou te be-
komen zijn.

Aan dien drang wordt thans voldaan. Nu de serie Meditatie-bundels, vroeger verschenen
onder den gemeenschappelijken serie-titel: „Uit het Woord” en „Honig uit den Rotssteen”, niet
meer als zodanig compleet verkrijgbaar zijn, werden door den Auteur de afzonderlijke en op zich
zelf staande bundels van nieuwe titels voorzien, en worden dese nu in den handel gebracht voor
eene laagere prijs, dat dit voor niemand meer een bezwaar kan zijn.

Als een serie van 6 deelen wordt thans aangeboden:

Practijk der Godzaligheid. 46 med.
De leer der verbonden. 43 med.
Het heil in ons. 48 med.
Dat de genade particulier is. 40 med.
Het heil ons toekomende. 58 med.
Honig uit den Rotssteen. 100 med.

Dese 6 werken zullen achtereenvolgens het licht zien om de vier weken, zoodat de geheele serie
in 6 maanden compleet en afgeleverd zal zijn voor f 3.60 ingenaaid en f 5.40 gebonden.

Afszonderlijke deelen worden afgeleverd voor f 0.75 en f 1.10 gebonden.
Aangezien deze voorraad beperkt is, wachte men niet met de intekening, wijl men anders licht
wordt teleurgesteld.

De intekening is opengesteld en uitvoerige prospectus met complete titelopgaven zijn verkrijg-
baar bij alle schied boekhandelaars, zoodat de Uitgever
J. H. KOK te Kampen.

Boekverkoop

Door mij zullen in September a.s.
publiek worden verkocht

de Bibliotheken

van wijlen de WelEerw.Z.Gel. Heeren
Ds. L. v. d. VALK te Oosterbeek,
Ds. A. NAWIJN te Oosterbierum,
Ds. J. H. SITTON te Heerjansdam,
en van
Ds. A. DELFOS, Em. Pred. te Amsterdam,
Ds. R. GRÜNTKE, Em. Pred. te Nasselst.

Bibliotheken of gedeelten daarvan,
kunnen nog dagelijks worden ingezonden
aan mijn Verkooplokaal Bloom-
gracht 45, Amsterdam.
Inlichtingen worden gaarne verstrekt
door den auctionair

H. A. VAN BOTTENBURG.

Spaarbank

VOOR DE
Stad AMSTERDAM.

De zittingen worden gehouden
tot Inbreng en Terugbetaling:

In het Hoofdbureau, Singel No. 546 bij de
Vijzelstraat:

ELKEN WERKDAG des morgens van half
10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot
half 9 uur.

In de Bijbureaux:
1. Haarlemmerplein No. 4, **ELKEN WERK-
DAG** des morgens van half 10 tot half 1 uur
en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

2. Lanierstraat No. 123;
3. Bilderdijkstraat No. 194;
4. Ferdinand Bolstraat No. 108;
5. 1ste Van Swinden-
straat No. 19;

6. „Het Zeemanshuis”, Kadijkplein No. 8:
ELKEN DINSDAG en ZATERDAG des
avonds van half 7 tot half 9 uur.

RENTE wordt bijgeschreven:

In het Hoofdbureau elken werkdag en in
de Bijbureaux, op bovengenoemde dagen, in-
dien zulks van te voren wordt aangevraagd.
Mr. H. J. J. POST,
Directeur.

R. C. VERWEIJCK,
Vragenboekje op de Leerplichtwet

ten dienste van ouders, onderwijzers, enz
Prijs f 0.25.
Amsterdam. W. KIRCHNER.

**Lezers van
Dag- en Weekbladen**

IN DE
Spoorwegwagens

werpt Uwe Couranten, na ze gelezen
te hebben, in de bussen voor de
Ziekenhuizen op de Perrons van de
Spoorwegstations aanwezig; daarmede
verricht gij een nuttig werk.

Laat ze vooral niet in den wagen
liggen.
Boek- en Courantdruckerij:
van ROEVER KRAEER & BAKELA.
Amsterdam.

Dit blad wordt gereg.
Bijdragen van medew.
dit blad betreft, te adr.
aan de ADMINISTRATIE
Insendingen, die later
kunnen voor het numm.

Pro
DERDE REEK.
Het Koningschap
Wet

DE W
W
lk
heid.

Pilatus' half spottig
uitroep: Wat is wa-
geest, die destijds
klasse heerschte. No-
zucht en drang om
bestand der dingen
zucht, door altoos n-
gemat, het nu opg-
onder den last der ver-
op 't noodlot dat st-
ling baarde. Het k-
Wijsgeer na wijsge-
dan eindelijk toch
wereldraasdel te ge-
kring had men zijn
verwachting begroot.
dan toch eindelijk
toch, nauwelijks har-
orakeltaal rekenschap
groep van wijsgeeren
vlak tegenovergesteld
en nogmaals alles w-
maakt. Bij 't al die-
ling gevoelde men
heel deze bespiegel-
theorie verloor. Wa-
hoogte inspanning v-
aangediend, bleek ter-
op 't blazen van zeep
er iets tragisch-komis-
gedoe kwam. Hadden
geen gelijk, die nu
bovenmenselijke ins-
meer lachend dan nade-
leven genoten, gelijk
Scepticisten van oudes
wie het altijd weer t-
Wat is waarheid! nu
die uitroep volkomen
een man als Pilatus z-
ernst bestaanbaar, w-
besef van eigen schu-
eigen onmacht. In h-
van den val in zond-
eerste dat we als me-
spronkelijken toestand
alleen den prikkel van
ons omdroegen, maat-
vens beschikten om
vredigen. Nu daarent-
bleef wel de prikkel
diging van wat dien p-
stond niet meer in
had zich ingebeeld
lijk alleen de religie
vermogen om én br-
ven, liet. Doch dit k-
uitkomst toonde, dat i-
zou alles onderling sa-
de religie als band v-
niet meer zuiver we-
het sedeljk leven
maar ten slotte ook
schen vergaat. De z-
het verstand, en doet
heid door heel ons g-
het eind het ware en
kan afscheiden, en ju-
ten aan den bangsten i-
één kan zich dan aa-
zienlijke vergapen, een
spinsels zelfverheerlij-
derde een veelkleurig
denkgaarde saamlezen
weer de bange vraag
wenlijke alles zoo, of
slechts in? Is onze d-
lijke wereld, of is h-
waar niemand in wone
toch versmeit door d-
lente?

Niet wetenschap, n
bespiegeling, maar w
goud in het weten v
aankomt. Niet de i
zijn van de waarheid i
moet staan, zal er w
innerlijk zelfbesef kon
wustzijn losgeraakte r-
voor alle dingen weer w
Anders toch wordt me
der waarheid, stra
gedreven als met het
zinnigste bespiegeling,
meer dan achtien eeu
getoond, hoe volstrekt
lijk nog niet weer va
om de klare Goddelijk